

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

8. august 2005

Hørings svar fra Unio

Obligatorisk tjenestepensjon NOU 2005: 15

Vi viser til departementets høringsbrev av 1. juli 2005.

Unio støtter en ordning med minstekrav til obligatorisk tjenestepensjon.

Hovedtyngden av Unios medlemmer arbeider i offentlig eide virksomheter og dekkes allerede av offentlige tjenestepensjoner. Vi har imidlertid også mange medlemmer i private skoler, private barnehager og private virksomheter i helsesektoren som vil bli berørt.

For barnehagenes del står de private enhetene for omlag 40 prosent av de ansatte og av utførte årsverk i sektoren (Kostra 2004). Av medlemmer i barnehagene arbeider 30 pst i private enheter. Her vil innføringen av obligatorisk tjenestepensjon være av stor betydning. Det er en stor andel private barnehager som i dag mangler eller har svake pensjonsordninger for de ansatte. Disse vil bli direkte berørt av de krav som settes i lovgivningen om obligatorisk tjenestepensjon.

Unio har to generelle merknader til saken. For det første er vi sterkt kritiske til hvordan regjeringen har brukt saken om minstekrav til obligatorisk tjenestepensjon som "bidrag" i både årets og fjorårets inntektsoppgjør. Regjeringens uvilje til å finne en løsning tidligere i denne saken får nå den konsekvens at arbeidslivets organisasjoner får en særdeles kort høringsfrist midt i ferietiden i en sak som er en av de viktigste for norsk arbeidsliv på flere år. Denne uthalingstaktikken har også gitt som resultat at arbeidstakers rettigheter etter Banklovkommisjonens forslag nå må utsettes et halvt år sammenliknet med de tidligere lovnader som regjeringen har gitt og de forutsetninger som Stortinget har satt.

Unio har hele tiden krevd at minstekrav til en obligatorisk tjenestepensjon skulle utformes i tilknytning til dagens to lover, lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon. Det hadde ikke vært nødvendig å avvente Stortingets behandling av Pensjonsreformen for å avklare dette.

For det andre viser hele debatten rundt Pensjonsreformen og nå Banklovkommisjonens forslag om minstekrav til obligatorisk tjenstepensjon at det ville vært mye mer rasjonelt og billigere for alle parter å satse på en bedre folketrygd isteden for først å gå veien om å svekke denne for så å supplere med private forsikringsordninger med store administrasjonskostnader.

Unio støtter forslaget om at foretakene skal dekke de administrative kostnadene ved pensjonsordningen (slik lov om foretakspensjon, men ikke lov om innskuddspensjon krever), og at disse kostnadene ikke kan trekkes fra i de innbetalinger som skal dekke hver enkelt arbeidstaker.

Unio støtter forslaget om at foretaket skal sikre retten til alderspensjon ved en ordning med innskuddsfritak ved uførhet.

Unio støtter forslagene om at arbeidsgiver og arbeidstaker kan utvide ordningen ut over minstekravene til alderspensjon og at ordningen kan suppleres med uføre og etterlatteytelser.

Unio går i mot Banklovkommisjonens forslag om at plikten til å etablere pensjonsordning for de ansatte skal avgrenses til foretak som har arbeidstakere som til sammen utfører arbeid i foretaket tilsvarende to årsverk.

Dette forslaget vil kunne utelukke mange arbeidstakere fra en tjenstepensjonsordning. Forslaget er også strengere enn vilkårene for å kunne opprette pensjonsordning i henhold til lov om foretakspensjon og innskuddspensjon. Her er et av vilkårene at det er minst én ansatt (uten eierinteresser) med 75 prosent stilling eller mer.

De grenser Banklovkommisjonen foreslår gjør det fortsatt mulig for en eier å tilpasse seg slik at en slipper å opprette tjenstepensjonsordning for sine ansatte. En barnehage kan for eksempel drives av en fulltidsbeskjeftiget eier med tre ansatte på 65 prosent stilling hver, uten å komme inn under kravet. I et slikt eksempel kan en dermed ha 4 personer som til sammen utfører nær 3 årsverk, uten at verken eieren eller de tilsatte dekkes av loven om obligatorisk tjenstepensjon.

Omlag tredjeparten av de private barnehagene drives av individuelle eiere. Dette er ofte små enheter, hvor en tilpasning i forhold til de foreslåtte reglene må antas som svært sannsynlig. Unio frykter at en avgrensning på det foreslåtte nivå kan medføre at en stor andel av barnehagene kan unndra seg kravet om obligatorisk tjenstepensjon.

Tilsvarende vil private fysioterapeuter med en eller to ansatte kunne bli rammet av Banklovkommisjonens strenge krav på dette området.

Unio mener nedre grense for lovens omfang må settes lavere på dette punktet. Vi foreslår at lov om obligatorisk tjenstepensjon blir gjort gjeldende dersom de ansatte til sammen utfører arbeid som overstiger 0,75 årsverk. Også ansatte med under 20 prosent stilling må medregnes i denne sammenheng.

Unio er fornøyd med Banklovkomisjonens oppfølging av Stortingets føringer vedrørende pensjonsforholdene til selvstendig næringsdrivende og andre med eierinteresser i foretaket.

For ytelsesbasert foretakspensjon skal pensjonsplanene være slik at den oppnådde kompensasjonsgrad ut over folketrygdens nivå "*for de aller fleste arbeidstakere i pensjonsordningen*" minst skal tilsvare det en ville fått i utbetaling etter minstekravene ved innskuddsbasert tjenstepensjon.

Vi gjør oppmerksom på at kravet om at de ytelsesbaserte pensjonene må fylle minstekravet for de aller fleste arbeidstakere bare er lagt inn under § 4 pkt. 2 i lovforslaget, som gjelder ordninger med 10 års løpetid. Da kan dette leses som om et tilsvarende krav ikke gjelder for § 4 pkt. 3 som omhandler løpetider ut over 10 år. Vi ber om at kravet om at pensjonsplanen for ytelsesbasert pensjon skal tilfredsstillere minstekravnivået for innskuddsbasert pensjon, må presiseres å gjelde "*for de aller fleste arbeidstakere*" også når utbetalingstiden overstiger 10 år.

Vennlig hilsen
Unio

Ingjerd Hovdenakk
Sekretariatssjef

Erik Orskaug
Sjeføkonom